

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre . . 10 kor. Félévre . . . 6 „	Felelős szerkesztő : Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó- == hivatal == Budapest, VI, Andrásy-út 1.
--	--	---

Tartalom. A közjegyzői vagy ügyvédi kényszer behozatala a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratoknál és beadványoknál. — Ügyleti tanuk alkalmazása idegennyelvű felek közjegyzői okiratainál. — Az 1912. évi VII. t.-cikk 29. §-ához. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

A közjegyzői vagy ügyvédi kényszer behozatala a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratoknál és beadványoknál.

(Az Országos Ügyvédszövetség felterjesztése az Igazságügyministerhez.
Szerkesztette dr. Hevesi Illés, budapesti ügyvéd, az Országos Ügyvédszövetség titkára.)

A magyar ügyvédségnek és a magyar közjegyzői karnak régi óhaja a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratoknál és szerződéseknél az ügyvédi vagy közjegyzői forma kötelezővé tétele.

Ez az óhaj kétségtelenül a jogosult kari önzésből is fakad, a karnak önérdékét is megengedett módon szolgálja, de nem szolgálja pusztán ezt. Ennek az óhajnak a kielégítése fontos közérdeket is mozdítana elő.

A mai jogállapot szerint a telekkönyvi bejegyzésre elégséges az egyszerű magánokirat is. Minthogy azonban az ingatlanügyforgalomnak túlnyomó részét szolgáltató kisbirtokososztály köztudomásulag nincsen abban a helyzetben, hogy maga szerkeszt-

hesse meg az okiratait, miután továbbá a jogtudó elemmel, mint az „úri“ osztály tagjával szemben a nép még ma is bizonyos idegenkedéssel viseltetik, ennél fogva természetesen előáll az a következmény, hogy ez az osztály a telekkönyvre vonatkozó ügyleteiben ma rendszerint vagy a tilos, vagy a megengedett zugírást, legjobb esetben a községi jegyzőt veszi igénybe.

Ennek következményeképpen a nép legéletbevágóbb érdekeiről rendelkező okiratokat jogtudatlan egyének készítik a felelősség teljes hiánya mellett. Jogtudatlan nemcsak a közönséges zugírás, hanem a jegyző is, akinek sohasem volt alkalmá a magánjog és a telekkönyvi rendtartás alapelveit annyira elsajátítania, hogy okiratkészítő tevékenységében ne veszélyeztetné a hozzáfutó ügyfelek vagyonegyébét. De felelőtlen is mind a kettő. A közönséges zugírásnál ez magától értetődik, mert ő jogi tudásra kötelezve nincs. A jegyzőnél pedig curiai határozatok állapították meg, hogy ő az általa készített okiratok fogyatékosága által okozott kárért felelősségre nem vonható, mert „a jogi magánmunkálatokat törvényi kényszerből végzi, ellenben a törvény neki szabályszerű képesítést nem nyújt.“

De nemcsak ezek a hátrányok jellemzik a mai állapotot, hanem jellemzi az is, hogy semmi garanciája sincs annak sem, hogy a telekkönyvi hivatal ne eszközöljön bejegyzéseket, jog- és ingatlanátruházásokat hamis okirat alapján. Az okiratok valódiságáról az egyszerű magánokiratoknál a telekkönyvi hatóságnak meggyőződni egyáltalában nincs módja és ezen valódiság tekintetében semmi támpontja, semmi garanciája nincs. Másrészt a jogtudatlan egyének által szerkesztett okiratok az eldöntendő jogi kérdést nem szabályozzák kimerítően, precízen és világosan, hanem kételyeket hagynak fenn, sokszor az ügy elintézését késleltetik és ezáltal károkat okoznak, sokszor pedig hosszadalmas perek kiindulópontjává válnak. Ilyképpen a telekkönyvi rendtartás és a telekkönyvi rendszer tulajdonképeni célja el nem érhető.

Ez okból van szükség a modern életviszonyoknak és a telekkönyv céljának megfelelő olyan értelmű új rendezésére, hogy telekkönyvi *bejegyzésre* csak oly okirat vagy beadvány legyen *alkalmas*, mely közjegyző, vagy ügyvéd előtt készül és ezeknek ellenjegyzésével van ellátva, továbbá ugyanezen költéssek a telekkönyvezett ingatlan tulajdonjogának átruházására, vagy

ingatlanra vonatkozó nyilvánkönyvi jog megállapítására vagy átruházására vonatkozó jogügylet *érvénye*.

Ezzel elérnők azt, hogy az egész okiratszerkesztő működés jogtudó és vagyoniilag felelős, egyben erkölcsi felelősségük teljes súlyát is átérző egyének kezébe kerülne, viszont az okirat valódisága iránt az ügyvédi vagy közjegyzői ellenjegyzés megfelelő garanciát szolgáltatna; kiküszöböltetnének a hamis okiratok alapján való bejegyzések, elkerültetnének a jogtudatlan egyének által szövegezett okiratokból eredő bonyolult perek és egyéb károk, eléretnek és biztosítottatnék a telekkönyvi rend fixitása és a telekkönyvnek célja, végül egyszerűsítették az előjegyzésnek feleslegessé válása, illetve legszűkebb körre való szorítása által maga az egész nyilvánkönyvi rendtartás és munka.

Ez a rendezés megfelelne a hazai jog szellemének is, mert a közokirati kényszer ingatlanok tekintetében őseredeti hazai intézmény, amennyiben az ingatlanok átruházására vonatkozó összes jogi ügyleteket a nemzeti javak tekintetében a régi időkben a káptalanok és hiteles helyek látták el, az örökvallás csak közpecsét alatt, a jobbágyi birtok elidegenítése pedig a földesúri hatóság előtt történhetett.

Emellett ez az intézkedés nemcsak a szorosán vett közérdeket elégítené ki, hanem alkalmas és igazságos eszköz volna arra is, hogy a jogosan megillető munkakör át-, illetve visszautalásával egyrészt a közjegyzői kart megérdemelt jövedelemtöbblet juttassa, másrészt azonban főleg az ügyvédi kar prekár anyagi helyzetét egyszerű és könnyű módon segítsen. Ez végeredményben szintén közérdek, mert correct igazságszolgáltatás csak akkor lehetséges, ha annak összes tényezői a becsületes munka ellenében megfelelő anyagi ellátásban részesülnek. Az ügyvédség az igazságszolgáltatásnak ép oly fontos tényezője, mint maga a bírói kar. Anyagi bajokkal küzdő, válságos helyzetben levő ügyvédi kar veszélyeket rejt magában, míg a biztosított anyagi helyzetű ügyvédség a bíróság tehermentesítésének legalkalmasabb eszköze.

Az ingatlanok forgalmában nem lehet az egyedüli cél a forgalomnak a lehető legnagyobb könnyítése és gyorsítása. Az ingatlan birtok a nemzet életének oly fontos alkotó eleme, a nemzeti létnek oly nélkülözhetetlen alapja, hogy annak forgalmánál súlyt kell fektetni az ügyletek komolyságának és megfontolt-

ságának megóvására. Erre pedig a legalkalmasabb és egyedüli biztos eszköz a fenti rendelkezés.

Az eszme nem új. Már az 1874. évi közjegyzői törvénynek eredeti javaslata (26. § 1-ső pont) közjegyzői okiratot kívánt még az ingatlanok tulajdonjogának átruházása iránt kötött szerződéseknél.

A javaslat indokolása szerint ez azért szükséges:

„1. mert ezen jogügyletek nagyrésze szóbelileg és pedig faluhelyen sokszor korcsmában ittas fővel és felhevült állapotban köttetik;

2. mert abban az esetben, ha ily jogügyletek fölött magán-okirat vétetik fel, ezt többnyire zugirász és tudatlan egyén szerkeszti;

3. mert a birtokváltások legtöbb esetben be sem jelentetnek;

4. mert a szóbeli szerződés alapján per indítandó és mind ezen esetben, mind az előjegyzés igazolási perben a per a telekkönyvben feljegyeztethetik;

5. mert a közjegyzői díjjegyzék mérsékelt, maga a közjegyző pedig felelős; míg a zugirász felügyelet alatt nem áll és szabadon sarczol; végre

6. mert a közjegyzői kényszerhez hasonló intézkedés Magyarországon nem új, de másutt is a közjegyzőségi kényszer hosszabb tapasztalatai után a legüdvösebbnek bizonyult.“

Ez az érvelés sok igazságot tartalmaz, mindamellett a javaslatból nem lett törvény, sőt nem ment keresztül a képviselőház igazságügyi bizottsága által ajánlott közvetítő indítvány sem, amely szerint a közjegyzői okirat nem az ingatlan tulajdonjogának átruházása iránti ügylet érvényéhez, hanem csak a telekkönyvi bejegyzéshez lett volna szükséges. Nem lett azért, mert a javaslat pusztán a közjegyzői okirat követeléséig emelkedett és nem jutott még el arra a praktikus megoldásra, hogy a közjegyzői alakkal egyenlő érvényt és jogosultságot adjon ebben a kérdésben a megbízhatóság, jogi tudás, anyagi és erkölcsi felelősség tekintetében épen oly garantiát nyújtó ügyvéd által ellenjegyzett okiratoknak. Így hozta be az 1874. évi XXXIV. t.-cz. azt a rendet, hogy az ingatlan átruházására vonatkozó ügylet formátlan és hogy a telekkönyvi bejegyzéshez csak egyszerű okirat szükséges.

Szintén csak a *közjegyzői* forma alkalmazásának vagy nem alkalmazásának kérdése lebegett a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetének szerzői előtt és tekintettel a magyar közjegyzői

kar számbeli elégtelenségére és az országban való eloszlásának meg nem felelő voltára, csak természetes, hogy a tervezet szintén arra az álláspontra jutott, hogy az egyedüli közjegyzői forma ezidőszerint megvalósíthatatlan. Ezért a tervezet 538-ik és 650-ik szakasza a telekkönyvi bejegyzéshez csakis az egyszerű írásbeli bejegyzési engedélyt, a tulajdon átruházásánál pedig még ezenfelül pusztán az érvényes átruházási kötelezettség fenforgását kívánja meg, míg az 1398. § szerint az ingatlan dolog vételéhez vagy átruházásához, illetve ingatlant terhelő jog megállapításához avagy átruházásához szintén egyszerűen csak *okirat* szükséges.

Kiemeli magának a polgári törvénykönyv tervezetének indokolása a következőket:

„Az ingatlan sok esetben a család fentartásának alapját képezi és már közérdekből köteles a törvényhozás az ingatlanok iránti szerződések érvényéhez külformaságokat előírni, amelyek egyrészt a jogügylet tartalmának határozott megállapítását, másrészt a komoly és megfontolt elhatározást biztosítják.“ „Az a cél, amelyet az okirati kényszer által el akarunk érni, teljesebben és biztosabban úgy volna elérhető, ha az ingatlan tulajdonának átruházását tárgyzó szerződés érvényéhez közjegyzői okiratot kívánnánk.“ Kiemeli, hogy csak így lehetne a hosszú pereket kiküszöbölni, kiemeli, hogy az alakszabadság elvét nem lehet helyesen alkalmazni ott, ahol ingatlanok tulajdonára vonatkozó szerződés megkötéséről van szó. Az ingatlan vagyon gyors és könnyű forgalma nemzetgazdasági szempontból nemcsak hogy nem szükséges s kívánatos, hanem káros és hátrányos. Amidőn a törvényhozás az ingatlanok tulajdonának átruházását tárgyzó szerződések alakiságát szabályozza, figyelemmel kell lennie arra, hogy a felek elhatározásaik komoly megfontolására, az eredményének és horderejének alapos meggondolására utaltassanak. A törvény mintegy meggondolási időt adjon az illetőknek, mielőtt azt a jogcselekményt végeznék, amely a tulajdonjog átruházásának, illetőleg megszerzésének alapjául alkalmas.“ (Indokolás II. kötet 363/364. o.)

Mind e nyomós érvek ellenére megelégszik a tervezet 538. §-ában a bejegyzési engedélyeknél az egyszerű okirati formával, az ingatlanokra vonatkozó jogot létesítő vagy átruházó szerződések érvényénél pedig szintén az egyszerű okirattal, amely kelléket viszont maga az ingatlan tényleges átadása pótolhatja.

Ezt az állásfoglalást a tervezet kizárólag a közjegyzők csekély számával indokolja. Kiemeli, hogy Magyarországon 339 bíróság van telekkönyvi hatósággal felruházva, ezek közül azonban csak 241-nek székhelyén van kir. közjegyző, tehát 98 telekkönyvi hatóság székhelyén nincs közjegyző. Ezeken a helyeken a tervezet indokolása szerint kizártnak látszik az, hogy a felek a közjegyzőt felkeressék és így az eredmény az volna, hogy a felek az érvényes szerződés kötését mellőznék. Különösen bekövetkeznék ez a kis parcellák tekintetében, amelyek a költségeket nem birják el. Hazánkban a nép amugy is idegenkedik a formális jogügyletektől és így miután a közjegyzők száma nem szaporítható, az eredmény az volna, hogy a telekkönyv mellett ismét egy azzal ellenkező tényleges birtokállapot fejlődne ki és az az óriási munka és pénzáldozat, amelybe a telekkönyvnek rendezése, a tényleges birtokállapottal összhangzásba hozatala került, hiábavaló volna. (Indokolás II. kötet 366—369. oldal IV. kötet 50. oldal.)

Mindez érvek megállanak, ha pusztán a közjegyzői formáról van szó, de teljesen elesnek akkor, ha az ügyvédi formának egyenjogúsultságot adunk. Ügyvéd köztudomás szerint elegendő számban van Magyarországon. Ügyvéd van minden telekkönyvi hatóság székhelyén, sőt ma már a legtöbb nagyobb községben is. Az ügyvédet minden szerződő fél elegendő közelben megtalálhatja és ha Nagyméltóságod élve a perrend életbeléptetési törvényében biztosított felhatalmazással, megfelelő méltányos díjszabást alkot, vagy ily díjszabás ez okiratokra vonatkozólag egyidejűleg törvénybe foglaltatik, úgy gondoskodás történhetik arról, hogy az ügyvédi kényszer a kis parcellák is elbirják.

Ami a telekkönyvvel ellenkező tényleges állapot kifejlődését illeti, ugyanez a veszély fenforog a tervezet mai álláspontja mellett is, hiszen az 1398. § a tényleges szóbeli szerződést *átadás esetében* hatályosnak ismeri el. Ez arra fog vinni épen a népnek jogi formáktól való idegenkedése folytán, hogy a földmives elem a legtöbb esetben csak ezen a módon fogja ügyleteit lebonyolítani. A népnek, amely maga megfelelő írásbeli okiratot megszerkeszteni nem tud, épen olyan teher az egyszerű okirat, mint a minősített, és amily könnyen megtanulhatja a nép azt, hogy egyszerű okiratra van szükség, amelynek megalkotása céljából a jegyzőhöz, a tanítóhoz, vagy a közönséges zugírászhoz fordul, ép oly könnyen megjegyezheti azt is, hogy közjegyzőhöz vagy ügyvédhez kell

mennie. Annál kevésbé kell e tekintetben attól félni, hogy a törvény tudása el nem terjed, mert teljesen elég, ha az egész nép helyett a műveltebb egyének (a falusi jegyző, a tanító, vagy a lelkész), akikhez a nép valamely szerződés írásba foglalásának esetében fordulni szokott, a törvényről tudomást szereznek. Ezek a hozzájuk forduló ügyfeleket a limine ügyvédhez vagy közjegyzőhöz utasíthatják.

A tervezet indokolása magát a közjegyzői formát is csak ezidő szerint tartja el nem érhetőnek, de kiemeli, hogy „ez nem jelenti azt, hogy a viszonyok megváltoztával, különösen ha a közjegyzői állások szaporíthatnak, az ingatlanok tulajdonának átruházása közjegyzői okirat felvételéhez legyen mint előfeltételhez kötve.” Akkor azonban, amidőn kimutatjuk, hogy az ügyvédi forma figyelembevételével a kérdés már ma kielégítően megoldható, mikor továbbá kétségtelen, hogy a célnak megfelelő számú közjegyzői állás a népesség csekély sűrűsége és az ügyforgalom kicsiny volta miatt hazánkban beláthatatlan időközön keresztül felállítható nem lesz, nincs ok a ma elérhető garantiák lefokozására.

Egyébként a tervezet bizottsági tárgyalása alkalmával az ügyvédi vagy közjegyzői forma kötelezővé tételének eszméje 1909-ben már felmerült és a bizottsági tagok jelentékeny része e megoldás mellett foglalt állást. (L. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetének főkérdéseire vonatkozó bizottsági tárgyalások III. kötet 67. oldal.)

Annak, hogy az ügyvédi forma e tekintetben a közjegyzőivel egyenjogúvá tétessék, nincs semmi akadálya. Sőt mai jogunk is mutat már fel ezirányban analog rendelkezést a sommás eljárás 127. §-ában, mely szerint a perorvoslatokról való lemondás figyelembe veendő, ha azt a bíróságnál szóval bejelentik, vagy *közokiratba illetve hitelesített magánokiratba* foglalva, avagy a perben igazolt *ügyvéd által ellenjegyzett* beadványban benyújtják. Az ügyvédi ellenjegyzés itt már egyenjogúnak vétetik a közjegyzői hitelesítéssel, illetve közokirati vagy birói formával.

Támogatja mindazokat az érveket, amelyeket eddig felhoztunk, a külföldnek, nevezetesen a Németbirodalomnak példája is.

Az 1897. évi március 24-iki német birodalmi telekkönyvi rendtartás 29-iki §-a szerint a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas engedélynek közokirattal vagy közhitelűleg hitelesített okirattal kell igazolva lennie.

Ezenfelül ingatlan tulajdonának átruházásánál a 925. § külön megkivánja az úgynevezett „Auflassung“-ot, vagyis az átruhazónak és a szerzőnek a telekkönyvi hatóság előtt együttes jelenlétükben való akaratkijelentését. A 313. § viszont az ingatlan tulajdon átruházásáról szóló szerződés érvényéhez bírósági vagy közjegyzői okiratot kíván meg. Ennek hiányában a szerződés csak akkor lesz érvényes, ha az „Auflassung“ és a telekkönyvbe való bejegyzés megtörtént.

A német birodalmi törvénykönyv 873-ik §-a szerint az ingatlanra vonatkozó jogot alapító vagy átruházó szerződés csak akkor érvényes, ha bírói vagy közjegyzői okirattal vagy a telekkönyvi hatóság előtt felvett jegyzőkönyvvel van igazolva, vagy a kötelezett fél által a telekkönyvi hatóságnál személyesen benyújtatik.

Egyébként, hogy az eszme nem tulságosan vakmerő, azt mutatja az, hogy Poroszországban a Corpus juris Fridericianum már 1781-ben, tehát még jóval a telekkönyv létezése előtt kimondotta, hogy minden ingatlanra vonatkozó szerződés bírói, vagy közjegyzői felvételt igényel. Ezt az elvet fentartotta a telekkönyvre alkalmazva az 1885. május 25-iki törvény Poroszországban, míg az 1897. márczius 24-iki német telekkönyvi törvény az egész német birodalomban általános érvényűvé tette.

Mindennek összefoglalásaképpen nyilvánvaló, hogy a közérdek és a kari érdek ebben a kérdésben találkozik. A telekkönyvi rend biztonságának garantiája csak az általunk javasolt rendezéssel valósítható meg, másrészt e rendezés megvalósításának semmi akadálya. E rendezés mellett orvoslásra találnának jórészt karunk bajai is. A méltányosság és igazságosság kívánja, hogy az állam, amely oly hosszú és költséges előtanulmányok után adja meg az ügyvédi jogosultságot és oly sok közterhet ró az ügyvédi karra, megragadja az alkalmat annak helyzetén segíteni, ha ezt nem a közérdek rovására, hanem annak legnagyobb hasznára teheti.

Ismételjük, hogy nincs semmi akadálya az általunk javasolt egész rendezés megvalósításának. Ha azonban a szerződés kötelező erejének ügyvédi vagy közjegyzői formához kötése ellen aggályok hozatnának fel, úgy legalább is meg kellene valósítani azt, hogy a telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okirat és beadvány legyen ügyvédi vagy közjegyzői formához kötve. E tekintetben egyáltalában fel nem tételezhető az, hogy ezáltal a tényleges állapot és a telekkönyv eltérései fokoztatnának. Mert aki egyszerű magán-

okirat alapján a telekkönyvi hatósághoz fordul, ha annak végzéséből a formahiányból értesül (ez pedig minden egyes esetben megtörténik), szabályképen a hiányt pótolni fogja és így az ügyvédi vagy közjegyzői forma szüksége a legrövidebb idő alatt köz tudomásává is válik anélkül, hogy a tényleges állapot a telekkönyvvel ellentétbe kerülne. Viszont az átmeneti időben az ilyen egyszerű magánokirat alapján esetleg meg lehetne adni bekebelezés helyett az előjegyzést.

Nem ügyvédi érdekből, hanem a nép érdekéből azonban célszerűbbnek tartjuk, hogy magánál a szerződésnél az ügyvédi vagy közjegyzői forma kötelezővé tétessék, mert ellenkező esetben az ügyfélnek sokszor kétszer kell fizetni költséget, egyszer a zugírásznak a szerződésért, egyszer az ügyvédnek vagy közjegyzőnek a bekebelezési engedélyért, holott helyes rendezés mellett a bekebelezési engedély már magába a szerződésbe foglalható.

Az előadottak alapján kérjük Nagyméltóságodat, hogy méltóztassék előterjesztésünket bölcs megfontolás tárgyává tenni és a reformot ismert erélyével, kapcsolatban a vonatkozó okiratok kiállításáért járó közjegyzői és ügyvédi díjak tarifájának megállapításával, novelláris úton sürgősen megvalósítani.

Ügyleti tanuk alkalmazása idegennyelvű felek közjegyzői okiratainál.

Lapunk f. é. szeptemberi számában 171. sz. a. közölt esetben a 922/1912. számú curiai határozat szerint, a m. kir. Curia érvénytelennek mondotta ki a házastársak közt létrejött adásvételi szerződést, mert a szerződésről felvett közjegyzői okirat felvétele alkalmával az eljáró kir. közjegyző — szerződő felek a magyar nyelvet nem értvén — midőn az ügyfeleknek a szerződést igazságügyministeri jogosítványa alapján tolmácsolta, két ügyleti tanut nem alkalmazott, holott a kir. Curia álláspontja szerint a közjegyzői törvény és novella vonatkozó szakaszai ez esetben két ügyleti tanu alkalmazását követelik, s megállapította, hogy ezen kellékhány okából közjegyzői okirat nem jött létre, mely körülmény a házastársak szerződésének érvénytelenségét vonja maga után.

A közjegyzői novella (1886 : VII. t.-cz.) 26. §-a megállapítja, hogy a „közjegyző jogosítva van tolmács alkalmazása nélkül is magyar nyelven felvenni az okiratot oly felekkel, akik a magyar nyelvet nem értik, ha a felek által értett nyelven okiratot felvenni jogosítva van“ s az okirat kellékeire nézve ez esetre előírja, hogy „ily esetben azonban a közjegyző az okirat záradékában jogosítványára való hivatkozással az okiratnak a felek által értett nyelven történt megmagyarázását bizonyítani tartozik.“

Bár e § a közjegyzői törvény 78. §-ának kiegészítéséül szolgál, mégis a kir. Curia tuloldalt közölt határozatával szemben szerény nézetem az, hogy ha a közjegyző a személyazonosság igazolásának szabályait egyébként megtartva, oly házastársakkal vesz fel magyar nyelven adásvételi szerződést, kik a magyar nyelvet nem értik s nekik jogosítványa alapján a szerződést az általuk értett nyelven megmagyarázza (tolmácsolja) s ezt az okirat záradékában tanúsítja, a törvény követelményeinek teljesen megfelel,

Nem is szólva arról, hogy az egész jogfejlődés a felesleges tanuk és egyéb szükségtelen és céltalan alakszerűségek mellőzését irányozza, nem is szólva részletesen arról sem, hogy az új polgári perrendtartás, s legfőkép — hogy a polgári törvénykönyv tervezete is mellőzendőnek tartja a ma érvényben levő formalitások egy részének az alkalmazását — nem is helyezve különös súlyt arra, hogy az ilyen ügyleti tanu igen csekély korlátozással minden 16. évet betöltött fiú vagy leány lehet egyaránt, kizárólag a közjegyzői törvényekből szándékozom kimutatni a kir. Curia álláspontjának hibás voltát.

Hivatkozom először is arra, hogy a 78. § egész más vonatkozású s egész más esetre vonatkozik, mint a novella 26. §-a. Ott egy a közjegyzőtől különböző személy ténykedésén alapul az ügylet megbízhatósága és hitelessége, melynek a valósággal megtörténtét a kir. közjegyző sem tudja teljességgel ellenőrizni, mert azon a nyelven nem ért s itt a törvény két tanu alkalmazását rendeli.

Hogy ez sem valami tulságos bölcsességgel alkottatott, azt állítani merem, mert hisz úgy a tolmács, mint a kir. közjegyző hivatali esküt tett közhivatalnok, okirataik rendszerint minden más faktor hozzájárulása nélkül is közokiratot képeznek, s hogy már most két tizenhatéves fiatal, esetleg teljesen műveletlen s a

felek s a közjegyző előtt is ismeretlen gyerek jelenléte, kiknek a felek s a tolmácsolás nyelvét szintén nem kell érteniök s kik közül a törvény szerint írni is csupán az egyik kell hogy tudjon, szóval ilyen tanuk jelenléte (már pedig a törvény egyebet nem kíván) mit adhat két szakértő közhatósági egyén által felvett jogügylet erejéhez, arra bizonyára nem tud felelni a törvényalkotó, avagy tán abból kell kiindulni, hogy a törvényhozás bizalmatlan ahhoz, kire a közhitelesség megőrzését bizza s ezeket a fentebb lefestett tanukat állította oda ellenőrző bizalmi férfiakul? Ennyi ereje és hitele van az ügyleti tanuk alkalmazásának. De erről nem tehet a kir. Curia s azért visszatérek témámhoz.

Állítom ugyanis, hogy a közjegyzői törvény 78. §-ának a két ügyleti tanu alkalmazására vonatkozó rendelkezése a novella 26. §-ára nem vonatkozhatik. Abból indulok ki ugyanis, hogy minden törvénynek helyesen és logikusan szerkesztettnak kell lenni. Már pedig a Törv. 71. §-a úgy szól, hogy „Tanuk jelenléte az okiratok felvételénél rendszerint nem szükséges.“ Ha tehát adott esetben szükségét látta volna a törvényhozás, magában az 1885. évi VII. t.-cz.-ben kifejezetten kellett volna ezen tanuk alkalmazása iránt intézkedni.

Ez nem történt a logika helyes szabályai szerint, tehát tanu az adott esetben nem alkalmazandó szükségszerűleg.

De egyébként is magából a közjegyzői törvényből is kitűnik, hogy egyebütt is, ahol a tolmácsolást maga a kir. közjegyző teljesíti, ott ügyleti tanu alkalmazásának szüksége fenn nem forog. Teszem fel, ha a kir. közjegyző valamely előtte ismert s csupán németül nem tudó félnek, ki valamely magyar nyelvű okiraton kéri aláírásának hitelesítését, az okiratot nyelvi jogosítványa alapján német nyelven tolmácsolja, illetve megmagyarázza, mint a 93. §-ból kitűnik, itt sem kell ügyleti tanu, már pedig ugyanily logikával kívánhatná a kir. Curia itt is az ügyleti tanuk alkalmazását, mint hivatkozott ítéletében, mert végre is az a körülmény, hogy a novella 26. §-a a közj. törv. 78. §-át kiegészíti, csak nem alkalmas egy az egész rendszerrel ellentétben álló s merőben felesleges új formai kellék statuálására.

Azt pedig, hogy az ügyleti tanuk fentebb leírt passiv szereplését kívánta volna a kir. Curia mindenkép szaporítani, fel sem teszem róla, mert sokkal is nagyobb mértékben vagyok tisztelője hazánk legelső bíróságának.

Ez az eset is csak azt bizonyítja, hogy a magyar jogászvilág mennyire nem ismeri a közjegyzői eljárást s az egész közjegyzői intézményt, de ennek okairól legyen szabad más alkalommal szólnom.

Dr. Lázár Ferencz.

budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

Az 1912. évi VII. t.-cz. 29. §-ához.

Ugy kell alkalmazni egy új törvényt és eljárást, hogy meg legyen elégedve vele az érdekelt ügyfél, a bíróság és a közjegyző. Az érdekelt ügyfél meg lehet elégedve, ha az eddigi eljárásnál jóval gyorsabban ér czélt és a közismert, többnyire olvashatatlan és könnyen szakadó papirosu bírósági kiadmányok helyett tiszta, jól olvasható, kulcsinnal bíró, s tartós papírra alkalmazott kivonatokat kap, s aránylag olcsón.

A bíróság meg lehet elégedve, mert sok munkától szabadult. A közjegyzőnek, kit eddig is sok ingyenes munkához szoktatott törvényhozásunk, meg kell elégednie, ha az új rendszerre még rá nem fizet. Az írárdíjakon, ha törvényesen vannak felszámítva, nem lehetséges nyereszkeskedni, s hozzáteszem, nem is lenne illő, nem is lenne czélszerű, mert azáltal az új rendszert, melynek sok jó oldala van, a közönség szemében népszerűtlenné tennénk. Azt azonban nem kívánhatja az új rendszer, hogy a közjegyző reá-fizessen. A törvényszerűen számított írárdíjak átlag, eddigi tapasztalatok szerint csak annyit jövedelmeznek a közjegyzőnek, hogy az előbbi állapothoz képest nem fizet reá az új eljárásra.

A kivonatnak lényegében nem szabad többet tartalmaznia, mint amennyit az eddigi átadó végzések tartalmaztak. Ez természetes, s afelett a bíróság joga és kötelessége őrködni, nem értvén azonban alatta betűragást, szekaturát, mely esetleges személyes ellenszenvből táplálkozik, s még a kivonat betűinek formáját, milliméternyi eltéréseit és jobbra vagy balra dülését is képes lenne bíráltság tárgyává tenni. Az azonban tény, hogy nem a kiírt szöveg lapszáma határoz, hanem a kivonat lapszáma; lehet a tárgyalási jegyzőkönyv 10—20 oldal, de ha a kivonatra csak két oldal szükséges, csak két oldal után számítható törvényesen írárdíj, 20—20 fillér, vagy 40—40 fillér, aszerint, hogy 25 sorig,

vagy azon felül terjed egy oldal szövege. S nincsen igaza annak, aki azt állítja, hogy egy lapon 25 sornál több nem írható. Ezen állítás világosan ellenkezik a törvény szövegével, s bátran nevetésesnek is állíthatom. Inkább több, mint kevesebb sor legyen egy oldalon, mert így kevesebb oldalra terjed a kivonat, könnyebben kezelhető, kevesebb papír fog, mindenesetre pedig teljesen a közjegyzőtől függ, hogy miként osztja be az iv-oldalt, mindaddig, míg nem találunk ki erre is új kaptafát. Arra pedig minden közjegyzőnek törekednie kell, hogy stilusa lehetőleg tömör s amellet megérthető legyen. Erre már a tárgyalási jegyzőkönyv fogalmazásánál kell vigyázni, s ez jelentékeny szellemi munkaerőt igényel a vesződséges tárgyalás folyama alatt, ami az írárdíjjal nincs honorálva. A törvény ezen kitételét: „szó szerinti kivonatot“ készít, tényleg szó szerinti venni nem lehet, mert a jegyzőkönyvnek számtalan része van, mi nem való a kivonatba, csupán az átadásra vonatkozó résumé.

Ismétlem, hogy a kivonat külső megjelenése, a czimtől eltekintve, a régi átadó végzése, melyhez már a bíróság és közönség is hozzászólt, s a törvény is előírja, hogy mi legyen benne.

Mivel pedig a közönség érdeke, hogy minél gyorsabban tétessék át a kivonat a bírósághoz, még akkor is, ha 20—50 példányban is kell azt kiállítani, ezen fontos szempontnak tesz eleget a közjegyző, ha beszerez írógépet, másológépet, s annak drága kellékeit, mely kiadásai csak azáltal vannak részben ellensúlyozva, hogy gépileg sokszorosított minden példányért is a rendes díjat számíthatja fel. Ha azt beszüntetné valamely rendelet, úgy a leíró hetekig kénytelen egy hagyatéki kivonatot másolgatni, hacsak az érdekelt fél külön nem honorálja az irodai időn kívüli munkát, ami nem lenne kívánatos állapot.

Nézetem szerint a jelenlegi törvényes állapot helyesen felfogott alkalmazása mellett nem lehet panasz a ügyfeleknek az írárdíjak drágasága miatt, mert pl. egy jogi szaklapunk közleményében panaszképpen említett 108 kor. írárdíj megfelelne egy négyoldalas kivonat írárdíjának 1 korona 60 f-jével számítva, körülbelül 67 példány után. Hát ilyen hagyaték oly ritka, hogy szinte muzeumi ritkaságszámba megy, s példának is alkalmatlan; már háromoldalas kivonat is ritka, amint ritka volt háromoldalas átadóvégzés is, s már 20 példányszám és így 20—25 koronás írárdíj is ritkaságszámba megy; átlag 4—6 korona az írárdíjak összege. Aztán vegyük még

figyelembe, hogy átlag minden közjegyző évenként körülbelül 2400 oldalt ingyen köteles leírni csak kivonatokban. Ha még az illetékkiszabáshoz kívánt és hivatalból ingyen hitelesítendő leltárt és tárgyalási jegyzőkönyvi másolatot és az egyébként teljesen felesleges és csak papirkosárba való, s ezért eltörlendő hagyatéki kimutatást is vesszük, körülbelül 5000 oldalt köteles minden közjegyző évenként ingyen lemásolni, ami körülbelül 2—3000 korona ingyenmunkát jelent, a készkiadást jelentő írószereket nem számítva. Ezt jó lenne tudni mindenkinek, hogy belássa, hogy a mi közjegyzői intézményünkben a szegénység jogvédelme mint szociálpolitikai elv érvényesül, mely egyuttal, mint minden altruistikus elem, erkölcsi tőkét is képvisel.

Dr. Kubinyi János
nagyőrcei kir. közjegyző.

Felsőbirósági határozatok.

Hagyatéki eljárás.

223. A felterjesztett ügyiratok tanúsága szerint az az 1611 K. 10 fill. összeg, amelynek birói letétbe való kezelés alá vételéről a jelen ügyben szó van, annak az ingatlanok az örökségként E. Olgára eső hányadának vételárát képezi, mely ingatlan a néhai F. Bernát hagyatékában eljáró szekszárdi kir. járásbiróság az 1899. évi november hó 14-ik napján 1899. Ö. III. 34/6 sz. a. kelt végzésével a nevezett örökhagyó örökösének, közöttük az akkor még kiskoru E. Olgának a F. Bernát özvegye: H. Anna özvegyi haszonélvezeti jogával terhelt átadott. Ekként a szóbanforgó összeg valójában a kérdéses hagyatéki ingatlanból az E. Olgára eső örökségi jutalékot helyettesíti, s ennek az eredetileg Tolna megye árvaszéke részéről az annak idején kiskoru E. Olga javára gyámpénztári kezelésbe vett összegnek az 1877. évi XX. t.-cz. 286. §-a értelmében a gyámpénztárból kiutalványozását és birói letétbe helyezését az tette szükségessé, hogy időközben E. Olga önjogúvá vált ugyan, de a kérdéses összeg a nevezettnek kezéhez azért nem fizethető ki, mivel az erre az összegre özvegyi haszonélvezeti joggal bíró özv. F. Bernátné haszonélvezeti jogát továbbra is fenntartani kívánja. Tekintve már most, hogy amennyiben a kérdéses hagyatéki ingatlanok készpénzzé tétele már az örökösödési eljárás során bekövetkezett volna, ennek a hagyatékot helyettesítő és

özvegyi haszonélvezeti joggal terhelt készpénzösszegnek miként való kezeléséről magának a hagyatéki bíróságnak állott volna feladatában gondoskodnia és a kezelési teendő, amely az örökös kiskoruságának tartama alatt a gyámhatóság által láttatott el, a gyámolt önjogúvá vált következtében a dolog természete szerint a hagyatéki bíróságra, vagyis a fenforgó esetben a szekszárdi kir. járásbiróságra hárul: mindezeknél fogva a felmerült illetőségi összeütközés kérdését a rendelkező rész értelmében kellett megoldani. (Curia 1912. márczius 12. 873/912 sz.)

Telekkönyvi rendtartás.

224. A vételár mikénti fizetésének módozatai és az egyik eladó féllel történt az a megállapodás, hogy a vételárból reáeső részre vonatkozó feltétel teljesítésének elmulasztása esetén az adásvevési szerződés vele szemben hatálytalanná válik, nem szolgál akadályául annak, hogy a tk. rend. 81. és 82. §§-ainak megfelelően kiállított adásvevési szerződés alapján a kérelemhez képest a másik eladó fél jutalékára a tulajdonjog bekebeleztesse, eszerint a vevőfél kérelmére a F. B. és neje eladófeleket illető jutalékokra, illetve az ingatlan felerészére a tulajdonjog bekebelezését a szerződés alapján a tkvi. rend. 71. §-a értelmében az elsőbiróság helyesen rendelte el,

minthogy azonban a kölcsönösen megállapított 184,000 kor. vételárból a felerészre 92,000 kor. esik, a tulajdonjog bekebelezésével a vételár felerésze tüntetendő ki a bejegyzésnél, ennyiben tehát az elsőbiróság végzése helyesbitendő volt,

mert továbbá ami a bérleti jog bekebelezését illeti, erre nézve a bérleti jogviszony megállapítása és a megjelölt helyiségekre vonatkozóan a bérleti jog bekebelezése iránti engedély az adásvevési szerződés 7. pontjában és a megállapodás című külön okiratban benfoglaltatik, helyes tehát az elsőbiróságnak e bérleti jog bekebelezésére vonatkozó rendelkezése is,

minthogy azonban a bérleti jog az egész ingatlanra a szerződésben és a megállapodás című okiratban megjelölt helyiségekre szól és kérvényezők is a bekebelezést úgy kérték, az elsőbiróság végzését akkép kellett kiegészíteni, hogy a bérleti jog bekebelezése az adásvevési szerződés 7. pontja alapján is rendeltetett el,

mert végül a bérleti helyiségek közelebbi meghatározása az okiratokból kitünik és a tkvi. rend. 62. §-a szerint a bejegyzett jog az okiratok tartalma szerint határozandó meg, ennek folytán elég a bejegyzésben annak a kitüntetése, hogy a bérleti jog az adásvevési szerződés 7. pontjában és a megállapodás című okiratban megjelölt helyiségekre vonatkozik, az elsőbiróság végzése tehát a

tekintetben is helyes, hogy részletesen a bérelt helyiségeket a bejegyzésben ki nem tünteti, azonban erre vonatkozó rendelkezését is a fenebbiek szerint kiegészíteni kellett. (Curia 1912. október 22. 722. P.)

*

225. Egymagában az a tény, hogy valamely törvényszerűen megkötött jogügylettel szerzett jog telekkönyvi bejegyzése a telekkönyvi rendtartásban előírt alaki jogszabályok megsértésével eszközöltetett ki, ezt a bejegyzést a jogátruházó vagy jogutóda részéről eredeti érvénytelenség okából sikerrel megtámadhatóvá nem teszi. (Curia 1912. szeptember 25. 21/912. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

226. A KT. 184. §-a szerint az igazgatóság tagjai a kereskedelmi czégjegyzékben bevezetés végett az illetékes törvényszéknél haladéktalanul bejelentendők. Egyidejűleg a bejelentéssel az igazgatóság tagjai ugyanott aláírásaikat hitelesíttetni vagy hiteles alakban bemutatni tartoznak.

A KT. 186. §-a szerint a részvénytársaságot hatóságok és harmadik személyek irányában az igazgatóság képviseli.

Ezen §-ok nem hagynak fenn kétséget aziránt, hogy a törvény szerint minden igazgatósági tag czégjegyzési jogosultsággal kell hogy birjon, s illetve hogy a czégjegyzési jogosultság egy igazgatósági tagtól sem vonható el.

Minthogy eszerint az alapszabály 37. §-ának az az intézkedése, mely szerint az igazgatósági tagok közül csupán a közgyűlés által e célra kijelölt négy igazgatósági tag bir czégjegyzési jogosultsággal, a KT. 184. §-ába ütközik: ennél fogva a rendelkező rész értelmében kellett határozni. (Curia 1912. aug. 19. 727. sz., a budapesti tábla indokainak hhagyásával.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

227. Aki utóbb öröklés címén megszerezte azon ingatlanoknak tulajdonjogát, amelyekre őt már korábbi időből az életfogytiglani haszonélvezeti jog megillette, ezt a korábbról fennálló haszonélvezeti jogát el nem veszithette, hanem csak több jogra, vagyis az ingatlanokra vonatkozó tulajdonjogra tett szert abban a terjedelemben, amint ez az örökhagyóról reáharulhatott. Az özvegyi jog a férj hagyatéki vagyonában nem érvényesülhet, ha a férj jogügyleti lekötözés folytán ezt a vagyont másnak haszonélvezetbe adta. (Curia 1912. szept. 24. 1275/912. sz.)

*

228. Örökhagyó által Dörben 1910. évi deczember hó 5-én alkotott magánvégrendeletre örökhagyó nevét az egyik végrendeleti tanu, mint névaláíró aláírta ugyan, de a végrendelet az örökhagyó kézjegyével ellátva nincs. Az 1876. évi XVI. t.-cz. 6. §-a az írásbeli magánvégrendelet érvényességi kelléke gyanánt előírja, miszerint abban az esetben, ha a végrendelező olvasni és írni nem tud, az okiraton a végrendelező nevét az olvasni és írni tudó tanuk egyike mint névaláíró aláírja, a végrendelező pedig kézjegyével ellátja.

A törvény tehát a végrendelező nevének az egyik tanu által való aláírásán felül, még külön a végrendelezőnek — a saját aláírását pótló — kézjegyével való ellátást is előírja, mint alaki érvényességi kelléket.

Alperes által felhozott és felperes által valónak elismert az a tény, hogy végrendelező az egyik tanu által a tintába mártott és neki odanyújtott tollat megfogta, a kézjegy hiányát nem pótolhatja, mert joggyakorlatunk értelmében nem szükséges ugyan, hogy a végrendelező maga jegyezze fel kézjegyét az okiratra, hanem a végrendelező ténykedését illetőleg elegendő, ha a végrendelező a végrendeletnek kézjegyével való megerősítése céljából a névaláíró által feléje nyújtott tollat csupán megfogja, amint az az okiratok kiállításánál általában szokás, kétségtelen azonban, hogy abban az esetben is, ha a végrendelező nem maga vezeti rá kézjegyét az okiratra, hanem csak a tollat fogja meg, az okirat a tollat tartó tanu által látandó el kézjeggyel, mert a törvény világos rendelkezése az okiratnak kézjeggyel való ellátását, vagyis a kézjeggynek a végrendeleten látható módon való feltüntetését kifejezetten előírja.

Minthogy ezek szerint örökhagyó végrendelete az 1876. évi XVI. t.-cz. 5. §-ban előírt alaki kellékeknek nem felel meg és minthogy felperes ez alapon támadta meg a végrendeletet, a kir. törvényszék a végrendeletet érvénytelennek nyilvánította. Alperesnek az a kifogása, hogy abban az esetben, ha a végrendelet, mint írásbeli végrendelet nem érvényes, az mint szóbeli végrendelet tekintendő érvényesnek, alappal nem bir, mert alperes nem is állította, hogy a végrendelezést az örökhagyó és a tanuk szóbeli végrendeletnek kívánták tekinteni, ez a körülmény pedig már magábanvéve kizárja azt, hogy örökhagyónak a megtámadott okiratban foglalt végakarata érvényes szóbeli végrendeletnek tekintessék; mindezekből folyólag a végrendelet az öröklési igények szabályozásának alapjául el nem fogadható. (Curia 1912. október 22. 1644. sz.)

*

229. Örökösödési perekben a felek közt felmerült minden vitás kérdés megbírálandó lévén, a jelen esetben a hagyaték állagának megállapítása mellett annak átadása iránt is intézkedni kellett annál inkább, mert az elidegenített ági vagyon értékének kiadása csak úgy válik lehetségessé, ha a kötelezett I. rendű alperes a hagyatékból neki jutott vagyonállag fölött szabad rendelkezési jogot nyer, amit csak átadás által ér el.

Örökhagyó leszármazók és végrendelet hátrahagyása nélkül halván el, a hagyatékában természetben meglévő s a felperesekkel közös törzsről származott ági vagyonra a felperesek, a többi vagyonra, mint szerzeményre pedig az örökhagyó anyja, az I. rendű alperes a törvényes örökös.

Ezen az alapon a hagyatékban természetben meglévő s a szarvasi 1232. számú telekjegyzőkönyvben az örökhagyó nevében felvett ingatlanok a rendelkező részben felsorolt felpereseknek, mint ági örökösöknek természetben voltak megítélendők s az I. rendű alperes a birtokba adásra s örökhagyó elhalálózása napjától számított elvont hasznok megtérítésére is kötelezendő volt; ellenben a hagyatékban található többi vagyont, mely nem a felperesek közös törzsről hárult örökhagyóra, úgyszintén a természetben lévő ági vagyonnak azon hányada, mely nem a felpereseket, hanem a többi nem követelő ági örökösöket illetné, az I. rendű alperesnek, azonban az összes hagyatéki teher viselésének a kötelezettségével kellett átadni.

Ami a felpereseknek arra irányuló kérelmét illeti, hogy az elidegenített ági vagyon értéke a hagyatékban talált szerzeményi vagyonból kiadassék, jogszabály, hogy az eladott ági vagyon pótlandó értékét annak eladási ára képezi. Eszerint a szarvasi 1233. számú telekjegyzőkönyvi ági ingatlanok pótlandó értéke kitesz összesen 65,000 K-t, melyből azonban levonandó az a 12,000 K, melyet a másodbiróság helyes indokolása szerint az örökhagyó atyja, P. Gy. két nővérének kifizetett. ekként a pótlandó ági vagyon értéke kitesz 53,000 K-t. Ebből az összegből azonban az ági örökösök csak a felerészt, vagyis 26,500 koronát követelhetnek, mert örökhagyó atyjának végrendelete alapján a vagyon felerészét a I. rendű alperes örökölvén, ez a felerész elveszítette ági jellegét s örökhagyóra atyjáról csak a vagyon másik felerésze szállván át, csak ez a felerész van meg a hagyatékban, a hagyatékból tehát csak 26,500 korona illeti az ági örökösöket.

A rendelkező részben 1—21. sorszám alatt névszerint felsorolt ági örökösök ^{205/240}-edrészt jutalékot, vagyis 22,635 korona 08 fillért igényelhetvén, az örökhagyó elhalálózásától számított törvényes kamattal együtt: ezt részükre törzsek és izek szerint arányosan megítélni, a fenmaradó többi hagyatéki vagyonra pedig az I. rendű alperes törvényes örökösödési jogát megállapítani kellett. (Curia 1912. október 15. 1495. P. szám.)

*

230. Az ősiségi nyiltparancs 5. §-ban szabályozott joghatállyal alkotott végrendelet hatályának terjedelmét az örökösödsre vonatkozó szabályok szerint kell megállapítani; ebből folyólag, ha az ilyen végrendeletből az állapítható meg, hogy abban az örökhagyó két fiának férfiivadékai tekintendők hitbizományilag helyettesített utóörökösöknek s az utóörökösöds egyizben már érvényesült: a hagyatéki vagyon a további helyettesítés korlátja alól felszabadul, s abban törvényes örökösödsnek van helye, mert joggyakorlatunk a hitbizományi helyettesítést csak egy fokban engedi meg. (Curia 1912. április 23. 5603/1912. sz.)

*

231. Az 1876. évi XVI. t.-cz. 6. §-a követelményének nemcsak az előirt nyilatkozat szó szerinti megtétele, hanem azáltal is elég van téve, ha oly kifejezés használatik, melyre nézve kétség nem fér ahhoz, hogy az a törvényben előirt nyilatkozat értelmének teljesen megfelel. Elegendő tehát, ha a végrendelet záradékában a végrendelező azon kijelentése foglaltatik, hogy „ezen végrendelet végső és változatlan kívánsága és akarata“ és ha a záradékban a tanúk együttes jelenléte nem tanusítatik ugyan, de a záradékból kitünik, hogy a testi gyengeségnél fogva írni nem tudó végrendelező nyilatkozata és kézjegyének alkalmazása a tanúk jelenlétében történt. (Curia 1912. július 1. 682/912. sz.)

*

232. Az alapítvány létesüléséhez a vagyon kirendelésén és a cél meghatározásán kívül az szükséges, hogy vagy az alapítvány valamely jogi személy szervezetébe beilleszthető legyen, vagy annak szervezete egyébként a végrendelező által legalább általánosságban megjelöltessék. Ha az örökhagyó erről nem rendelkezett, hanem az alapítvány céljának és az arra rendelt vagyonnak megjelölése mellett az alapítványok módozatainak, számának és egyéb részleteinek meghatározását oly egyénekre bizta, kik még az örökhagyó életében elhaltak, és ezek halála után sem rendelkezett, hogy az alapítványok szervezete legalább általánosságban megállapítható legyen és e hiány nem pótolható: az alapítványrendelet hatályát veszti. (Curia 1912. június 19. 2574/1912. sz.)

*

233. A bíróság alapítványok jogszerű létesülését a kormányhatóság jóváhagyásától függővé nem teheti, és csakis azt vizsgálja, hogy a megrendelhető célra szolgáló alapítás ténye létezik-e és a kormányhatóság jóváhagyásától függetlenül hatályos-e? (Curia 1912. július 1. 2428/1912. sz.)

*

234. Az apa által az öröknyagónak kiházásításul ajándékozott ingók, valamint az öröknyagóra minden visszteher nélkül átruházott ingatlan vagyon szintén ági vagyonnak tekintendő. (Curia 1912. július 1. 613/1912. sz.)

*

235. Osztályra bocsátásnak csak akkor van helye, ha a szülő a vagyont örökrészébe való betudási szándékkal juttatta valamelyik leszármazójának, ellenben ajándékozás esetében nem az ajándékozott érték osztály alá bocsátásának, hanem csak az ajándékozás által sértett kötelesrész kiegészítésének lehet helye. (Curia 1912. június 12. 649/912. sz.)

*

236. Jogsabály ugyan, hogy a gyermek születésének törvényességét csak a férj jogosult megtámadni, s ez a jog csak akkor száll át örököseire, ha bizonyítják, hogy a férj életében a gyermek létezéséről nem tudott, vagy hogy a férj a törvénytelenítési per megindításában haláláig akadályozva volt; úgyszintén akkor is, ha a férj az általa megindított törvénytelenítési per folyamán elhalt; mindazáltal, ha a férj által indított házasságbontó perben megállapított, hogy a nő által a házasság fennállásának időtartama alatt szült gyermeket nem a férj nemzette, ennek a gyermeknek a férj hagyatékában törvényes örökösködési joga nincs. (Curia 1912. szeptember 18. 1240/912. sz.)

*

237. Ha az özvegy a hagyatéki tárgyaláson az öröknyagó végrendeletét fentartás nélkül elfogadta, noha az öröknyagó által életében eszközölt vagyonátruházásokról tudott és özvegyi jogát 13 és fél éven át nem érvényesítette: az özvegyi jogra nézve kielégítettnek tekintendő és az átruházott vagyonra nézve özvegyi jogot nem érvényesíthet. (Curia 1912. szeptember 24. 772/912. sz.)

*

238. Jogsabály az, hogy a házasság tartama alatt szerzett tárgyakra és ezek jövedelmeire a rendelkezés és a kezelés joga azt a házastársat illeti, akinek külön vagyonából az származott és így az egyik házastárs külön vagyonából származott vagyon a másik házastárs tartozásának fedezésére nem szolgálhat. (Curia 1912. október 11. G. 95. sz.)

*

239. Felperes sem tagadta, hogy azok az épületek, amelyeken az E) alattiban körülírott munkálatok teljesítendőek lennének, az alperesnek nem egyedüli, hanem a fiaival közös tulajdona, valamint azt sem tagadta, hogy alperes fiai az építkezésbe bele nem egyeztek. Alperesnek tehát az E) alatti szerződést teljesítenie a tulajdonostársak hozzájárulásának hiánya miatt már eredetileg lehetetlen volt, amiről felperes közönséges gondossággal könnyen meggyőződhetett és így nem hivatkozhat joghatálylyal sem arra, hogy alperes azt elhallgatta, sem arra, hogy alperes köteles a szerződés betöltésében őt gátló akadályt elhárítani és pedig annál kevésbbé, mert a jelen esetben nem valamely az épületek fedélzetének olyan szükséges és hasznos javításáról van szó, amelyet saját károsodásának elhárítása céljából is, a társtulajdonosok egyike a többiek hozzájárulása nélkül is eszközölthet.

Minthogy pedig olyan szerződésből, melynek betöltése a szerződő felek valamelyikére eredetileg lehetetlen volt és erről a körülményről a másik szerződő fél közönséges gondosság kifejtésével tudomást szerezhethetett volna, sem jogok, sem kötelezettségek nem származtathatók, a felperes keresetének törvényszerű jogalapja nincs. (Curia 1912. október 22. 372. sz.)

*

240. A nem vitás tényállás szerint a kereseti követelés az I. rendű alperes tulajdonában volt s az okai 144. számú telek-jegyzőkönyvben felvett háromnyolczad telki birtokra jelzálogilag bekebelezetett és az I. rendű alperes az ekként megterhelt birtokát az 1% alatti szerződéssel felerészben a fundus instructussal együtt a felperesnek odaajándékozta. Az sem volt vitás, hogy ezzel a vagyonátruházással felperes az ő követelését túlhaladó ajándékban részesült.

Minthogy a tartozással megterhelt vagyon elajándékozása esetében, ellenkező kikötés hiányában, az elajándékozott vagyon tulajdonjoga a teherrel együtt száll át a megajándékozottra, felperes pedig ezzel ellenkező megállapodás megtörténtét még csak nem is állította: a kereseti követelésnek vitás felerésze, a hitelező és az adós személyének a felperesben történt egyesülése folytán, megszűnt. Ennélfogva az elsőbiróság ítéletét részben megváltoztatni, felperest 870 korona 88 fillér tőkét meghaladó tőkekövetelésével, mint alaptalannal, elutasítani kellett. (Curia 1912. október 22. 1218. sz.)

*

241. Az A% a. haszonbérleti szerződésnek 16-ik pontjában foglalt az a kikötés, hogy a bérlet idejének tartama alatt a bérbe-adott ingatlanok másnak, mint S. I. haszonbérletnek — a fel-

peresnek — el nem adhatók, nem állapít meg elidegenítési tilalmat, amint azt a felperes vitatja, sem pedig elővásárlási jogot, amint azt az alperesek fölfogásával egyetértően az alsóbíróságok tévesen megállapítják. Mert az elidegenítés tilalma az általános, és a m. kir. Curianak 74. sz. polg. teljes ülési döntvényében is kifejtett jogelvek értelmében, szerződés útján csakis az átruházással egyidőben állapítható meg a tulajdonos részéről, ez az eset pedig itt fönn nem forog; az elővásárlási jogát pedig, más vevővel szemben biztosított elsőbbség kedvezményét természetesen kifejező módon kell megszabni avégből, hogy annak kikötéséhez kétség ne férjen, már pedig haszonbérleti szerződésnek idézett 16-ik pontja felperesnek kedvezményes elsőbbségét más vevőkkel szemben szintén nem tartalmazza. Ez a pont tehát lényegében semmi egyéb, mint a haszonbérleti szerződésnek olyan kikötése, amelylyel a felperes azt a jogi érdekét akarta megóvni, hogy haszonbérleti jogának telekkönyvi biztosítása mellett sem váljék lehetővé, hogy a bérlet tartamának ideje alatt az ingatlan haszonbérbeadó akaratából más tulajdonos kezébe kerüljön, amely kikötésnek szándékos megszegése a megsértett jogi érdek jelentőségéhez képest esetleg kártérítésre is kötelezhet, rosszhiszem esetében pedig a tudatosan szerződés ellenére kötött jogügylet hatálytalanítását is vonhatja maga után.

Ebben az esetben azonban a lehetőségek egyike sem forog fönn. Mert az alsóbíróságok részéről helyesen megállapított és itt is elfogadott tényállás szerint, a felperes magatartásával önként lemondott a haszonbérleti szerződés 16. pontjában foglalt kikötésről akkor, amikor a II. és III. rendű alperesek vásárlásába kifejezetten belenyugodott, sőt őket erre a vásárlásra levelében biztatta is; de lemondott erről a kikötésről sokkal korábban is akkor, amikor kifogás nélkül tűrte, hogy az I. rendű alperes testvéreitől — neki a haszonbérbeadó jogán örökösársaitól — az ingatlan kétharmadrészét megvásárolja, amiből kifolyóan annál is inkább értesülnie kellett, mert hiszen így vált az elsőrendű alperes haszonbérbeadó tulajdonossá. Azt pedig a felperes bebizonyítani meg sem kísérelte, hogy a másod- és harmadrendű alperesek részéről történt vétel, amely az ő bérlő jogkörét nem érintette, bármilyen jogi érdekét sértette volna.

Ezekből az okokból és az azokkal nem ellenkező, fölhivott indító okokból kellett a másodbíróság ítéletét a per főtárgyát illetően helybenhagyni. (Curia 1912. október 15. 3352. P. sz.)

*

242. A tulajdonostársak bármelyike kérheti ugyan a vagyonszövetség megszüntetését, azonban a tulajdonostárs e jogát nem gyakorolhatja, ha azáltal a másik tulajdonostársra vagy a haszon-

élvezeti jog gyakorlására jogosult személyre károsodás, illetve hátrány származik.

Minthogy pedig a királyhelmezi 1313. számú telekjegyzőkönyvből kitetszően a felperesek tulajdonjogának bejegyzését megelőzően I. rendű alperes jutalékára C) 16. sorszám alatt a bérleti jog 1899. évi július 1-től 1919. évi december hó 31. napjáig terjedő időre S. F. javára bekebelezetett és felperesnek a fentebb érintett telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlan ötnyolczad részére, ennek ismeretében szereztek tulajdonjogot; s minthogy a szóbanforgó ingatlanra vonatkozóan a vagyonszövetségnek megszüntetése a bérleti jog fennállásának ideje alatt nyilvánvalóan úgy a tulajdonostárs, mint a haszonbérlő károsodását idézné elő:

ennélfogva mindkét alsóbíróság ítéletének megváltoztatásával felpereseket keresetükkel elutasítani s mint pervesztéseket az ügygondnoki díj és a szemle összes költségének viselésére kötelezni kellett. A perköltségre vonatkozóan a másodbíróság ítélete a szóbanforgó körülményeknél fogva hagyatott helyben. (1912. október 22. 449. P. sz.)

*

243. Becsübizonyítványok (értéklevelek) kiállítása a községi előljárásságok hatáskörébe tartozik, azok szerkesztésére pedig a községi jegyző van hivatva s nem lehet kétség aziránt, hogy e munkáért, amennyiben az magánfelek megrendelésére történt, a községi jegyzőt a szabályrendeletileg meghatározott díjazás megilleti.

Pozsonyvármegye területén a községi jegyzők által magánmunkálatok után szedhető díjak mértékét a 76262/1904. sz. belügyministeri rendelettel jóváhagyott 12402/1903. alisp. számú törvényhatósági szabályrendelet határozza meg.

Ez a szabályrendelet kihirdetve lévén, ezt az I-ső rendű alperesnek ismerni és így azt is tudnia kellett, hogy a községi jegyzőnek ily bizonyítvány szerkesztéséért díjazásra jogos igénye van és hogy az a díj milyen összeget tesz ki; — azt pedig, hogy a felperessel a szabályrendeletben meghatározottnál kisebb díjazásban állapodtak volna meg, alperesek a perben maguk sem állították.

Az említett szabályrendelet 3. § 2. pontja szerint pedig felperesnek a kérdésben forgó becsübizonyítványért, mely összesen 4,350.188 korona becsértékről állított ki, a keresetbe vett 2178 korona díjazás követeléséhez jogos igénye van.

Az a körülmény, hogy a becsübizonyítványhoz szükséges adatokat ez esetben maga a megrendelő magánfél szolgáltatta, sőt hogy ugyanő egy már kész becsütervet adott át a felperesnek, melyet az elfogadott, utóbbinak a szabályszerű díjazás követeléséhez való jogán nem változtat, mert a díj a becsübizonyítvány kiállításáért jár és e tekintetben a felmerült munka minősége és nagysága teljesen közömbös.

Ezek alapján mindkét alsóbíróság ítéletének megváltoztatásával, a megbízó elsőrendű alperest a kereseti tőke és mivel a díj már a bizonyítvány átvétele napján volt volna fizetendő s így a követelés már e napon esedékessé vált, az ettől a naptól kezdve kért törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezni kellett. (Curia 1912. október 23. 3997. P. sz.)

*

244. Jogszabály ugyan, hogy a fizető adós a hitelezőtől a fizetés ellenében nyugtát és telekkönyvi bekebelezés esetén törlési engedélyt követelhet, de ennek bélyegköltsége a fizető adóst kikötés nélkül is terheli és csak a nyugta és engedély elkészítése esik a hitelező terhére. — Olyan esetben, amikor a pénzbeli teljesítésnek nem ugyanazon helyben lakó felek közt, gyakorlaton alapuló megállapodással posta útján való küldés által kell történnie, annál a jogszabálynál fogva, hogy a hitelező a nyugtát csak a fizetés teljesítése után köteles kiszolgáltatni, ez a viszontteljesítés természet-szerűleg csak a fizetés teljesítése után lehetséges és ez esetben az egyidejűleg teljesítés lehetősége ki van zárva. (Curia 1912. szeptember 11. 53. G. sz.)

Közlemények.

A Magyarországi kir. közjegyzők orsz. egyletének központi bizottsága m. hó 30-án *Szabó Albert* elnöklete mellett ülést tartott, melyen folyó ügyek intéztettek el.

*

Az ünnepnapok apasztása tárgyában kiadott pápai bulla a törvénykezési ünnepnapok kérdése körül támasztott vitát, melyről lapunk múlt számában is megemlékeztünk. Az igazságügy-minister 53083/1912. I. M. szám alatt kibocsátott rendeletével ezen pápai rendelkezésnek az igazságügyi hatóságok ügyvitelére való kihatását szabályozva, megállapítja, hogy a pápai motu proprio a szóbanforgó napoknak ünnepi jellegét egyáltalán nem is szüntette meg és így a felmerült vitát már most tárgytalannak tekintetjük. A minister rendelete a következő:

„Az ünnepnapokra vonatkozó pápai rendelkezés az igazságügyi hatóságok ügyvitelére szempontjából X. Pius pápa az 1911. évi július hó 2-án „Motu proprio de diebus festis“ címmel kiadott iratában a híveket felmentette a misehallgatás kötelessége és a szolgai munka tilalma alól úrnapiján, karácsony, húsvét és pünkösd másodnapján, gyertyaszentelő boldogasszony napján (február 2-án), gyümölcsoltó boldogasszony napján (március 25-én) és kisasszony napján (szeptember 8-án); e napoknak ünnepi jellegét azonban nem szüntette meg. Ennélfogva a megjelölt napokat az igazságügyi hatóságok ügyvitelére szempontjából továbbra is ünnepnapoknak kell tekinteni s a kir. bíróságok és a kir. ügyészségek részére kiadott hivatalos naptárban való vörös betűkkel kell feltüntetni. (53.083/1912. I. M. sz.)“

*

A név viselésétől való eltiltás. A budapesti kir. ítélőtábla az elsőbíróság ítéletét megsemmisíti s a keresetet a felperesnek visszaadni rendeli. Indokok: Felperes keresete arra irányul, hogy az alperesek a jogtalanul használt „Araczkai“ név használatától ítéletileg tiltassanak el. A kereset tárgya eszerint személyállapokra vonatkozó igény, mely mint ilyen képezheti ugyan közigazgatási, esetleg büntető eljárás tárgyát, de magánjogi oltalomban csak abban az esetben részesülhet, ha a fellépő a név jogosulatlan használata miatt jogos érdekében sérelmet szenved. Felperes azonban keresetével nem a név jogosulatlan használatából származó valamely jog vagy kötelezettség megállapítását célozza, hanem pusztán csak a név viselésétől való eltiltást szorgalmazza, ez pedig bírói utra nem tartozik. Az elsőbíróság tehát az 1881. évi LIX. t.-cz. 39. §-a b) pontjába ütköző alaki sérelmet követett el azáltal, hogy a kereset tárgyában érdemileg határozott; miért is ítéletét megsemmisíteni kellett. A m. kir. Curia: a másodbíróság végzését helybenhagyja, mert a személyállapokra vonatkozó kérdés bírói utra csak annyiban tartozik, amennyiben valamely családi állásból folyó jognak vagy kötelezettségnek lehet alapja, a pusztán máséval hasonló név viseléséhez való jogosultság kérdése azonban bírói utra nem tartozik. Minthogy pedig felperes az alpereseket egyedül az övével hasonló név viseletétől kérte eltiltani, eziránti keresete bírói uton nem érvényesíthető. (1912. évi október hó 16. napján. 1140. sz.)

*

A váltójog nemzetközi egységesítése. A Magyar Jogászegyletnek az idei ciklusban tartott első teljes ülésén Nagy Ferencz nyug. államtitkár, egy. tanár tartott előadást a váltójog egységesítésének kérdéséről. Az előadó, aki a nemzetközi tárgyalásokon Magyarországot képviselte, előadásában a hágai váltójogi konferencia előzményeinek vázolója után rátért az e kérdésben döntő jelentőségű 1912. június 15-én egybegyűlt hágai második állami értekezlet lefolyásának részletes és beható ismertetésére. Ezen az értekezleten harminczhét állam képviselője vett részt és sikerült azon oly megállapodást létesíteni, hogy a záróülésen harmincz állam képviselői (köztük a magyar kormány nevében az előadó) aláírták az egyezményt, amelyhez így a kontinens összes államai hozzájárultak (Szerbia kivételével), továbbá a legtöbb közép- és délamerikai állam, valamint Japán és Kína is. Sajnos, Anglia és az északamerikai Egyesült-Államok kormányainak képviselői nem fogadták azt el. Legradikálisabb ujtása az új váltórendszabálynak a biztosítási visszkereset kiküszöbölése és helyettesítése a fizetési visszkeresettel. Ez az ujtás az angol-amerikai jog álláspontjának megfelel és visszatérést jelent az 1840. évi régi magyar váltótörvény állásfoglalásához. Második ujtása az, hogy csalárd összejátszás esetén van hely a harmadik személy elleni kifogásnak is. Végül kiváló jelentőséggel bír az erőhatalom (vis major) szabályozása, ami különösen a balkáni események (moratorium) folytán jelentőségében még emelkedett. Különösen szenvedélyes vita tárgya volt az, vajjon az erőhatalom tartamára való tekintet nélkül szabályozandó-e? A kérdést úgy oldották meg, hogyha az erőhatalom harmincz napig tart, úgy annak felfüggesztő hatálya van és a vis major elmúltával a bemutatás és óvás pótlendő. Hosszabb ideig tartó erőhatalom esetén azonban a bemutatás és óvás teljesen elesik és akkor anélkül is megindítható a per. A nemzetközi egyezmény, amely hatalmas lépést jelent nemcsak a váltójog, de általában a törvények egységesítésének útján, 1914-re valószínűleg már hazánkban is életbe lesz léptethető.

*

A kolozsvári kir. közjegyzői kamara f. évi október hó 19-én tartotta meg Kolozsvárt *Dorgó Albert* udv. tanácsos, kolozsvári kir. közjegyző elnöklete mellett rendes évi közgyűlését. A megejtett választások eredménye következő:

Elnökké: *Dorgó Albert*; választmányi rendes tagokká *dr. Gidófalvy István, Zágoni Gábor, Schilling Otto, dr. Kőrössy Bertalan*; választmányi pótagokká: *dr. Horváth Károly, dr. Gelei József*; fegyelmi bírósági rendes tagokká: *Zágoni Gábor és Schilling Otto*; pótagokká: *dr. Gidófalvy István és dr. Horváth Károly* kir. közjegyzők választattak meg.

*

Közjegyzői kamarai határozat elleni jogorvoslat kizárása. A magyar királyi Curia Sz. J.-nak ... kir. közjegyző ellen késedelmes eljárás miatt a ... kir. közjegyzői kamara előtt folyamatba tett s ugyanott az 1912. évi április hó 11. napján 873/1911. és 923/1911. sz. a. kelt határozatokkal elintézett panaszügyét ... kir. közjegyzőnek felebbezése folytán 1912. évi október hó 17. napján tartott zárt ülésében vizsgálat alá vevén, következő végzést hozott: A kir. Curia felebbezést visszautasítja. Indokok: Sz. J. ... lakos, aki a megvett ingatlanokra vonatkozó tulajdonjoga bekebelezésének kieszközlésével ... kir. közjegyzőt bizta meg, ennek késedelmes eljárása miatt a ... kir. közjegyzői kamarához beadott panasz kérvényében annak kijelentése mellett, hogy a panaszt nem kívánja fegyelmi feljelentésnek tekinteni, azt szorgalmazta, hogy a panaszlott ügyének gyors elintézésére szoríttassék. Minthogy az ily panaszoknak érdemleges elintézése a közjegyzők hivatalos működése felett közvetlen felügyelet gyakorlására hivatott kir. közjegyzői kamara választmányának hatáskörébe csak annyiban tartozhat, amennyiben a panasz tárgyát kisebb mulasztás, vagy rendetlenség képezi, mert súlyosabb beszámítású vétség esetén már a kamara fegyelmi bírósága van hivatva eljárni; a panasznak a kamara választmánya által saját hatáskörében történt elintézése a panaszlottra a leghátrányosabb esetben is csak az 1886: VII. t.-cikk 39. és 44. §-aiban megjelölt intést vagy birság kirovását eredményezhetné. De mivel az ebben az irányban hozott kamarai határozatok ellen a hivatkozott törvény 44. §-a a felebbezést kizárja, a törvény ezen intézkedéséből önként következik, hogy a ... kir. közjegyzői kamarának a Sz. J. által beadott panasz felett nem is érdemi, hanem a panasz elintézésére szükségesnek tartott előkészítő intézkedéseket tartalmazó 873/911. és 923/911. számú határozatai ellen sem lehet helye felebbezésnek; miért is az ezen határozatok ellen a panaszlott részéről beadott felebbezést vissza kellett utasítani. (Budapest, 1912. október 17. 2618/1912. sz.)

*

Közjegyzői székhely áthelyezése. A m. kir. igazságügy-minister 52,984/1912. I. M. IV. számú rendelete, a kir. közjegyzőség székhelyének Ráczkévéről Erzsébetfalvára való áthelyezése és e kir. közjegyzőség hatáskörének az erzsébetfalvi és ráczkévei kir. járásbiróságok egész területére való kiterjesztése tárgyában.

Az 1874. évi XXXV. t.-cz. 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján, az 1874. évi december 17-én 4164. szám alatt (R. T. 182.), továbbá az 1899. évi október 28-án 42,993. szám alatt (R. T. 280.) és az 1903. évi január 14-én 38,979. szám alatt (R. T. 18. sz.) kiadott igazságügyministeri rendeletnek e részben való módosításával a kir. közjegyzőség székhelyét Ráczkévéről, Erzsébetfalvára helyezem át, és ennek a kir. közjegyzőségnek hatáskörét az erzsébetfalvi és a ráczkévei kir. járásbiróságok egész területére kiterjesztem.

E kir. közjegyzőség a budapesti kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

A jelen rendelet 1913. év január 1-én lép hatályba és a most említett napig az ócsai kir. járásbiróság közjegyzői megbízásait Dunaharaszti községre nézve a monori kir. közjegyzőnek, a pestvidéki kir. járásbiróság pedig közjegyzői megbízásait a Csepel, Kispest és Szentlőrincz községekre nézve a budapest-dunajobbparti kir. közjegyzőnek adja.

Budapest, 1912. évi november 16-án.

Személyi hírek. Kir. közjegyzővé kineveztetett *dr. Pálmai Lajos* aradi kir. közjegyzőhelyettes Kisjenőre.

A kir. közjegyzői kar két érdemes tagját vesztette el a múlt hóban. *Schilling Rudolf* budapesti és *Szabó Imre* kecskeméti kir. közjegyzők elhaláloztak.

Bánfi Gábor budapesti kir. közjegyző azonnali bejegésre a nemzeti és a magyar nyelvű és ennek jogalmazványában felveendő jogait közjegyzői jelölési kereset jelenkezni a Törvényszékhez a Lencsényi utca 2. sz.

A besztercebányai királyi közjegyző lehetőleg előbbi bejegésre egy-egy nyelvből felveendő jogait helyettesítéssel megvárt és a feltehetőleg gyakori gyakorlattal bíró jelölési kereset levelek közvetteli hozza intézendők.

Dr. Galanthy János debreczeni kir. közjegyző lehetőleg által kezdő helyettesítéssel levelek bizományvanyokkal együtt közvetlenül hozza intézendők.

Egy vidéki városi közjegyző engedély helyettes keresetnek cím a kiadott hatáiban meg tudható.